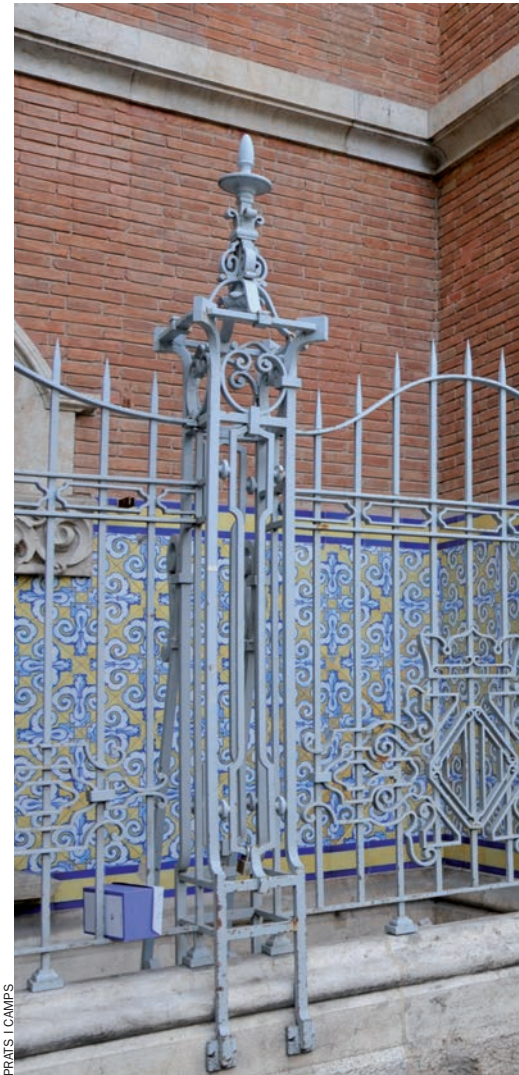

En una primera ullada, ningú no diria que l'edifici modernista de la Llotgeta no passa pel seu millor moment. L'indret, a tocar del Mercat Central, presenta l'aspecte de sempre. Per ací passaven tradicionalment una mitjana d'una exposició cada dos mesos. A més, s'hi celebraven conferències de tota mena, des d'economia fins a arqueologia, passant per nanotecnologia o la pobresa al món. Això, però, era abans. Avui, aquest centre cultural propietat de la CAM roman tancat amb pany i clau. I està així de fa més d'un any i mig, com bé ho denota la pols acumulada a l'interior. La brutícia, producte de la manca de cura d'aquest edifici modernista construït a principis del segle XX, s'hi detecta a través de la porta de vidre que en el passat hi donava accés. Segons la versió oficial, la Llotgeta es va tancar per tal de remodelar-la i relançar-la amb propostes relacionades amb les noves tecnologies. Des del tancament, però, la CAM ha estat primer nacionalitzada i després venuda al Banc Sabadell. I el seu futur, a hores d'ara, és incert.

El de la Llotgeta de la CAM és només un de tants exemples de les conseqüències que en territori valencià, però també a la resta del país, ha tingut la reestructuració del sistema financer. D'acord amb el discurs majoritari que ens van fer empassar, les caixes d'estalvi, eren unes entitats de crèdit arcaïques, viciades per les ingerències polítiques, què havien jugat a ser bancs sense ser-ho i què, sobretot, no eren ben vistes des d'Europa. I era per tot això i més que calia transformar-les en bancs. Calia, deien, "modernitzar-les", i això passava necessàriament, per bancaritzar-les. Es va passar per alt que les caixes, en la seua essència i al contrari que els bancs, eren entitats de naturalesa social i propietat col·lectiva, amb tot el que això representava. A través de la seua obra social, aquesta mena d'entitats retornaven a la societat part del benefici que extreien del seu negoci. Les caixes d'estalvi, nascudes al segle XIX, foren "essencials" per "permetre i assegurar la integració d'àmplies capes de la població en el sistema financer", recorda Manuel Illueca, professor de comptabilitat i finances de la Universitat Jaume I. I si bé és cert que

La transformació de les caixes d'estalvi en bancs es va fer sota l'argument que calia "modernitzar" el sistema financer. Pel camí, es va diluir el caràcter social que les havia caracteritzades. I això, al País Valencià, ja ha començat a notar-se en forma de tancament de centres culturals i reducció de partides per a ONGs. Un informe d'UGT adverteix del perill que pobles de menys de 1.000 habitants es queden sense oficines bancàries.

PRATS I CAMPS

La Llotgeta de la CAM, a València, roman tan-

L'espectre de les caixes

durant el darrer segle, reformes consecutives havien assimilat el negoci de les caixes al dels bancs (amb filials fora del territori; amb participacions en empreses...), no és menys cert que la vinculació al territori i el caràcter social hi perviuen.

La reforma del sistema financer ha estat especialment perjudicial per al País Valencià. La falta de perícia per a buscar parella enmig del ball de fusions i, sobretot, la indigestió del totxo han provocat que el sistema financer valencià haja quedat arrasat, amb l'excepció de Caixa Ontinyent. La CAM hagué

de ser intervinguda el juliol de 2011 i després subhastada al preu d'un euro al Banc de Sabadell (després d'una injecció de 5.249 milions d'euros de capital públic); Bancaixa s'integrà en Caja Madrid per protagonitzar, el maig d'aquest any, la major fallida bancària registrada mai a l'Estat espanyol. El desastre ha malmès l'autoestima de la classe política i financera valenciana, què en no més de dos anys ha vist escapar-se del seu control la tercera i la quarta caixa d'estalvis de l'estat.

Però més enllà del valor simbòlic, on de moment la fallida es nota de manera

cada de fa un any i mig.

més feient és en l'obra social de les caixes. La situació en què es troben les antigues Bancaixa i CAM ha provocat que ara per ara el futur de les obres socials de totes dues entitats estiga en l'aire. Pel que respecta a la segona, la conversió de la caixa en fundació de caràcter especial està estancada i els responsables del Sabadell s'han limitat a afirmar que estan disposats a assumir només alguns dels compromisos de la CAM. Pel que fa a la primera, encara no és del tot clar d'on provindran els fons per a mantenir-la viva. De moment, la Fundació Bancaixa disposa de 80 milions amb els quals es poden cobrir no més d'un parell de campanyes de l'obra social. Exposicions com la que va permetre passejar les pintures de Joaquim Sorolla per mig Espanya són ja història.

Una obra sense marc. De moment, tant la CAM com Bancaixa han optat per concentrar els recursos de què encara disposen en projectes de tipus socials, la pota més sensible sobre la qual fins ara ha recolzat la bona fama de les caixes. "De moment, s'han mantingut les partides d'aquest any –explica Albert Marí, president de la Confederació de Persones amb Discapacitats (Cocemfe) a València–. Ara bé, ens fa por què passarà a partir de l'any vinent. Perquè els diners que ara rebem es van pressupostar l'any passat, quan la cosa encara estava més o menys calmada. Ara és quan hem de negociar les ajudes de l'any vinent i és quan veurem què passa amb els diners que ens aportaven les caixes i que fins ara han anat molt bé per a completar les subvencions procedents de conselleria".

Més programes, però, ja han començat a notar el cinturó que des de l'any passat estreny l'obra social. I és en els camps cultural i mediambiental on, de moment, més es noten les estretors econòmiques. A Elx va causar no poca consternació saber que la CAM deixava de ser el principal patrocinador del Misteri, declarat per la Unesco obra mestra de patrimoni oral i immaterial de la humanitat des de 2001. Es posava fi, d'aquesta manera, a 24 anys de col·laboració que reportaven anualment uns 12.000 euros. Un poc més al nord, a Alcoi, també es lamenten de la sobtada desaparició del mecenatge que tradicionalment havia exercit la caixa alacantina. Ací, al desembre de 2010, la CAM va inaugurar el CADA (Centre d'Art d'Alcoi), un edifici que estava cridat a acollir tota mena d'expressions artístiques d'avantguarda. Set mesos després de la inauguració, però, la CAM fou intervinguda i al cap de dos mesos més els responsables del local cultural es van posar en contacte amb l'ajuntament per avisar-los del tancament temporal del CADA. D'aleshores ençà, el consistori no ha tornat a tenir-ne notícies.

Tant o més en l'aire està l'obra social de Bancaixa, que es gestiona a través de la Fundació Bancaixa i la Fundació Caixa Castelló i què, teòricament, havia de rebre injeccions de fons a través de la seua participació en els beneficis de Bankia. La nacionalització de l'entitat que presideix José Ignacio Goirigolzarri, però, ha deixat fora Bancaixa i per tant, ara la seua obra social no disposa d'ingressos recurrents. De moment, 2012 s'ha cobert mitjançant els romanents dels anys anteriors. S'hi han destinat 28,3 milions. El 2007 el pressupost ascendí als 83 milions d'euros. El futur passa, segons que han expressat els responsables de la Fundació Bancaixa, per trobar mecenes particulars.

De moment, i fins que el futur s'aclareixi, les estretors ja han començat a notar-se. La Fundació Caixa Castelló (Caixa Castelló fou una de les peces amb què es va crear Bancaixa) va presentar abans d'estiu un ERO que suposa el quasi desmantellament: 37 dels seus 42 treballadors han estat acomiadats. A més, la fundació ha hagut de tancar els dos edificis culturals

